

Izhaja vsak dan zjutraj, tudi ob nedeljah in praznikih. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega 20, I. nadst. — Dopolni naj se pošljijo uredništvu. — Neprankirana pisma se ne prejemajo, rokopiši se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. — Lastnik konsorsij lista „Edinost“. — Tisk: tiskarna Edinost. — Telefon uredništva in uprave šteje 11-57. — Narodna značka: za celo leto 40 K, pol leta 20 K, tri mesece 10 K — za nedeljsko izdajo za celo leto 8 K, pol leta 4 K.

EDINOST

Posamezna številka za Trst in okolice 10 vln., zunaj 12 vln. — Oglasi trgovcev in obrtnikov zjutraj po 5 vln.; oamrtice, zakave, postavnice, vabila, oglasi denarnih sredstev zjutraj po 50 vln.; oglasi v tekstu lista do 5 vln. 20 K, vsaka nadaljnjega vrsta 3 K. Malji oglasi po 8 vln. Beseda, najmanj po 80 vln. Oglase sprejemo le zaradi oddelka Edinost. Narodna in reklamacijska se pošiljajo izključno upravi „Edinost“. Uprava in inzeratni oddelki se nahajata v ulici sv. Frančiška As. 20. — Poltlačnica, račica 941.682

Londonska in rimska pogodba.

V zadnjih časih se poleg londonske pogodbe iz leta 1915, s katero je ententa pred vstopom Italije v vojno priznala Italiji pravico do večine sedaj po italijanski vojski zasedenega bivšega avstrijskega ozemlja, se v zadnjem času vedno bolj pogostoma navaja tudi takolimenovana »rimska pogodba«, katera se je z nekaterih strani očitala celo tudi sedanjemu jugoslovanskemu ministru za zunanje stvari, dr. Trumbiću, češ da je žnjo

oškodoval jugoslovanske koristi. Mislimo torej, da nikakor ne bo škodovalo, ako objavimo besedilo te pogodbe in sicer tako, kakor so italijanske vojaške oblasti razglasile pogodbo bivšemu avstro-ogrskemu vojaštvu potom letakov, katere so metali italijanski letalci. Objavljamo torej ta letak dobesedno v italijanskem izvirniku in slovenskem prevodu. Letak pravi:

SOLDATI SLAVI E RUMENI.

I delegati delle nazionalità oppresse dell'Austria-Ungheria, Benes, Hlavacek e Vesely per i Cechi-Slovachi, Trumbić per gli Jugoslavi, Zamorski per i Polacchi, Dragicesco e Lupu per i Rumeni assieme coi preposti della Francia, Inghilterra ed Italia hanno tenuto un congresso a Roma nel Campidoglio dall'8 all'11 Aprile 1918.

Ritenendo che soltanto il libero sviluppo delle nazionalità e la loro concordia possono ridare alle nazioni i principi fondamentali del diritto, della libertà e della giustizia contro il governo della violenza costituito dai Tedeschi e Magiari in numero minore, hanno preso ad unanimità di voti i seguenti deliberati:

I preposti degli Italiani, Polacchi, Rumeni, Cechi e Jugoslavi, nazioni che in tutto o in parte sono soggiogate al dominio dell'Austria-Ungheria, si sono accordati, di riaffermare i principi della loro azione comune nel modo seguente:

1. Ognuna di queste nazioni proclama il proprio diritto all'unione della propria nazionalità, e al compimento e raggiugimento della piena in dipendenza statale ed economica.

2. Ognuna di queste nazioni riconosce che la monarchia austro-ungarica è strumento di dominio dello Stato germanico e il principale impedimento a che i loro diritti vengano soddisfatti.

3. E però l'adunanza riconosce il bisogno della comune lotta contro i comuni oppressori affinché ogni nazione consegua la piena liberazione e la piena unione nazionale nel proprio libero stato.

I preposti della nazione italiana e della Jugoslava si sono concordati specialmente nei seguenti punti:

1. Nei rapporti tra la nazione italiana e la nazione serba, croata e slovena — conosciuti anche sotto il nome di »Nazione Jugoslava« — i preposti delle due nazioni riconoscono, che l'unione e l'indipendenza della nazione Jugoslava è un bisogno vitale dell'Italia, come anche bisogno vitale della Jugoslava l'unione della nazionalità italiana. Perciò i preposti di queste due nazioni si obbligano di spiegare tutta la loro azione per conseguire nel corso della guerra e per il tempo della pace appieno codesta meta delle due nazioni.

2. Affermando che la liberazione del mare Adriatico e la sua difesa contro ogni nemico presente e futuro è bisogno di ambedue le nazioni;

3. si obbligano di risolvere in via amichevole — puranco nell'interesse dei futuri buoni e sinceri rapporti tra le due nazioni — le singole questioni di confine sulla base del diritto nazionale di decidere sul proprio destino e ciò in modo da non urtare i vitali bisogni delle due nazioni, come verranno stabiliti nelle trattative di pace.

A quella parte della nazione che dovrebbe rimanere entro i confini dell'altra nazione verrà riconosciuto e assicurato il diritto riguardo alla lingua, alla coltura e agli interessi (puestioni) morali ed economici.

Znamenit je v tej stvari članek dr. Lazarja Markovića, ki ga je objavila »La Serbie«, izhajajoča v Zenevi, in ponatisnila »Gazzetta de Lausanne«. Dr. Marković piše:

Londonski dogovor je tajen in sklenjen za hrbtom Jugoslovanov, ki so najbolj prizadeti v stvari, dočim pa je bil rimski dogovor sklenjen javno po pooblaščenih predstaviteljih vseh narodov. Londonski dogovor ne veže niti Srbije niti Jugoslavije in ravno, tako ne Amerike niti Japonske niti Grške niti nobene druge zavezniške države. Izvzemši Francosko in Angleško. Poleg tega je sklicanje rimskega kongresa vodil sam ministrski predsednik Orlando.

Postanec (italijanski) Torre poudarja v »Messaggeru«, da je Orlando slovesno odobril sklepe rimskega dogo-

SLOVANSKI IN ROMUNSKI VOJAKI!

Odposlanci zatiranih avstro-ogrskih narodnosti: Beneš, Hlavacek in Vesely za Čeho-Slovake, Trumbić za Jugoslovane, Zamorski za Polake, Dragicescu in Lupu za Romune so skupno s predstavitelji Francije, Anglije in Italije imeli kongres v Rimu na Kapitolu od 8. do 11. dne meseca aprila 1918.

Smatrajoč, da more le svobodni razvoj narodnosti in njihova složnost vrniti narodom temeljna načela pravice, svobode in pravičnosti nasproti nasilni vladi Nemcev in Madžarov, ki so po številu v manjšini, so enoglasno sprejeli sledeče sklepe:

Predstavitelji Italijanov, Poljakov, Romunov, Čehov in Jugoslovanov, narodov, ki so povsem ali deloma podjarmljeni po gospodstvu Avstro-Ogrske, so sporazumno zopet določili načela svojemu skupnemu delovanju na naslednji način:

1. Vsak teh narodov proglašja svoje pravo za zedinjenje svoje narodnosti ter izpolnitev in dosego popolne državne in gospodarske neodvisnosti.

2. Vsak teh narodov uvideva, da je avstro-ogrska monarchija orodje gospodstva nemške kržave in glavna ovira zadositvi njihovih pravic.

3. In zato uvideva skupščina potrebo skupne borbe proti skupnim tlačiteljem, da doseže vsak narod popolno osvoboditev in popolno narodno zedinjenje v lastni svobodni državi.

Predstavitelji italijanskega in jugoslovanskega naroda so se sporazumeli posebej v naslednjih točkah:

1. Z ozirom na odnošaje med italijanskim ter srbskim, hrvatskim in slovenskim narodom — znanim tudi pod imenom »Jugoslovanskega naroda« — priznavajo predstavitelji obeh narodov, da je zedinjenje in neodvisnost jugoslovanskega naroda življenjska potreba Italije, kakor je tudi življenjska potreba jugoslovanskega naroda zedinjenje italijanske narodnosti. Zato se predstavitelji teh dveh narodov zavezujejo, razvijati vsa svoja delavnost, da se teom vojne in za čas miru v polni meri doseže ta cilj obeh narodov.

2. Potrjajoč, da je osvoboditev Jadranskega omrja in njega obrana proti vsakemu sedanjemu in bodočemu sovražniku življenjska potreba obeh narodov; se

3. zavezujejo rešiti prijateljskim potom — zlasti v interesu dobrih in odkritosrčnih odnošajev med obema narodoma v bodočnosti — posamezna vprašanja glede meje na podlagi narodnostnega prava, o določevanju lastne usode in to na način, da se ne bo nasprotovalo življenjskim potrebam teh dveh narodov, kakor bodo določene v mirovni pogodbi.

Onemu delu naroda, ki bi moral ostati v mejah drugega naroda, se prizna in zagotovi pravica z ozirom na jezik, izobrazbo in koristi (vprašanja) moralnega ter gospodarskega značaja.

vorā, kateri določajo meje med Italijo in Jugoslavijo po načelih narodnosti in samoodločbe. Marković poudarja, da je bilo odkritosrčnemu pristahu sporazuma, Gajetanu Salvemini že tedaj sumljivo, da se za rimski dogovor zavzemajo neki življi, ki so prej rovali proti Jugoslovanom. In ni se motil, ker nekateri teh življev sedaj kršijo svojo besedo, ko je minila nevarnost za Italijo. Orlando je, ko je osebno sprejemal odposlanec kongresa, izrazil svoje strinjanje in zadovoljstvo s sprejetimi resolucijami in je tudi v nekem razgovoru s Piercem Quirilleom, dopisnikom pariškega »Journala des Debats«, izjavil dobesedno:

»Ali famozni londonski dogovor? O, to je tako jasno. Ko se je sklenil, je živel sovražna Avstrija, proti kateri je bilo treba s strani Italije dobiti največja poro-

štva. Nasprotno pa je sedaj, ko smo napram priatljski jugoslovanski državi, položaj popolnoma izpromenjen.«

Isto zagotovitev s strani gospoda Orlando je slišal tudi pisec teh vrstic (dr. Marković), ko je bil dvakrat, meseca februarja in aprila, pri njem v Rimu. Orlando je celo tolmачil stvar tako, da londonski dogovor velja za Italijo in Jugoslovane samo še kot poročstvo prot eventualnosti avstroilske politike s strani Angleške in Francoske.

Proklamacija regenta Aleksandra.

BELGRAD, 25. dec. Princ Aleksander izda te dni proklamacijo na narod, katero bodo podpisali vsi člani vlade. V tej proklamaciji bo tudi program o nalogi vlade SHS in pa naznanilo regenta, da je prevzel vlado.

Potovanje regenta odgodeno.

BELGRAD, 25. dec. Potovanje regenta Aleksandra je odgodeno za par dni, dogovorjeno s Parizom zaradi rimskokatoliških praznikov in novega leta, ker v tem času večina francoskih politikov ne bo v Parizu. Francoska vlada želi sprejeti princa Aleksandra z vsemi častmi, ki pripadajo junškemu voditelju jugoslovanske vojske. Razen tega zboruje v Belgradu narodna skupščina, ki bo proglašila narodno zedinjenje in zbrala delegate v državni svet, za kar je navzočnost regenta Aleksandra nujno potrebna.

Zasedanje srbske narodne skupščine.

BELGRAD, 23. dec. Jutri se prvič sestane v Belgradu srbska narodna skupščina, odkar je Srbija osvobodjena. V Belgradu je sedaj toliko poslancev, da ima skupščina pravico sklepati pravomočne sklepe. Zasedanje bo trajalo samo nekoliko dni. Skupščina bo manifestacijska. Zborovanje bo vodil drugi podpredsednik Jovanović. Po volitvah posameznih odsekov bo skupščina manifestirala za narodno edinstvo SHS in za edinstvo jugoslovanske kraljevine. V tem smislu bo sprejela sklep Narodnega Veća v Zagrebu z dne 24. novembra o združitvi države SHS s kraljevino Srbijo, kakor je to bilo natančno povedano v adresi Narodnega Veća na prestolonaslednika Aleksandra in v njegovem odgovoru na addresso delegacije. V zadnji sebi bo prenesla skupščina vsa svoja oblast na državni svet oziroma konstituanto in se ne bo več sestala.

Zedinjenje srbske pravoslavne cerkve.

BELGRAD, 25. dec. Administrator karlovačke patriarhije episkop Hiron je sklical sejo svetega sinoda, ki naj proglasi zedinjenje srbske pravoslavne cerkve v bivši monarchiji s cerkvijo bivše kraljevine Srbije. Seje se bo udeležil tudi dalmatinsko-istrski pravoslavni škof Dimitrija Branković, ki bo oznanil združitev svoje škofije s srbsko cerkvijo. Ker je proklamirala edinstvo že tudi pravoslavna cerkev v Bosni in Hercegovini, bo s tem zedinjenje dovršeno in se bo v najkrajšem času sestala konferenca vseh jugoslovanskih pravoslavni škofov, da določi končno organizacijo pravoslavne cerkve v Jugoslaviji.

Vpeljava novega koledarja v Srbiji.

BELGRAD, 25. dec. Ministrski svet je sklenil izenačenje koledarja. Kar se tiče vpeljave novega koledarja v pravoslavno cerkev, bo stopila vlada v dotiko s pravoslavnim episkopatom.

Obnova srbskih železnic.

BELGRAD, 26. dec. Vojni tiskovni urad poroča, da napreduje obnova srbskih železnic kar najhitreje. Pričakovati je, da se prične že prve tedne prihodnjega leta promet na glavnih progah.

Dr. Pavelli kandidira za hrvatskega bana.

ZAGREB, 26. dec. Voditelj Starčevićancev dr. Pavelli kandidira na mesto hrvatskega bana. Sodi se, da bo sigurno imenovan.

Osvojenje Medjumurja.

ZAGREB, 24. prosinca. Poverjeništvu za Narodnu Obrano izdalo je ovo saopćenje: Hrvatsko pučanstvo (prebivaštvo) Medjumurja, stenjući pod mađarskim nasiljima, koja su naročito (zlasti) v zadnje vreme učestala, zazivalo je neprestano pomoč i oslobodjenje ispod tuđinskog jarma. — Danas na Badnji (predbožićni) dan, na koji je osobito pretilo veliko krvoproliće, koje je naglano pučanstvo Medjumurja na beg iz vlastitih domova, bilo je vodstvo četa narodne vojske ponukano (prisiljeno), da zaposedne celokupni medjumurski teritorij. — Ranom zorom prodjoše čete narodne vojske SHS mostovima i u čamcima Dravu, dok je drugi dio prešao uzlicu sa zapada. — Uz veliko oduševljenje pučanstva izneli su osloboditelji ponajpre u Nedelišće, Čakovac i Prelog, te zaposeli tečajem pre podneva mostove na Muri. — Držanje četa svesnih ovog velikog historijskog momenta i njihove narodne dužnosti, jest uzorno: svuda vlada red i mir, promet i uprava uspostavljena su. — Kvaternik, četoukvoik.

Mirovna konferenca odgodena?

DUNAJ, 26. dec. Glasom Dun. kor. urada poroča »Echo de Paris«, da je bil vsled Wilsonovega potovanja na Angleško in vsled predstoječe spremembe v angleškem kabinetu baje odgoden začetek mirovne konference in da se konferenca ne sestane pred začetkom februarja.

Neutrálne države izključene od mirovnega kongresa.

LONDON, 28. dec. Zatrjuje se, da so zavezniški sklenili, da se neutrálne države ne pripuste k mirovnemu kongresu. Neutrálne države bodo zaradi morebitnih svojih zahtev mogli obrniti na vojujoče države. Take zahteve bodo tvorile predmet posebnih pogajanj na kongresu. Neutrálne države pa se pripuste k razpravam o organizaciji Zveze narodov, ki se bodo vršile po sklenitvi mirovne pogodbe.

Bodoči poljski vrhovni armadni poveljnik.

VARSAVA, 26. dec. Poroča se, da nameravajo merodajni krogi zahtevati, naj namesto Pilsudskega prevzame vrhovno poveljstvo nad poljsko armado general Haller; Pilsudskemu naj ostane samo politično vodstvo. Kakor se čuje, se bodo poljske čete udeležile ententne akcije proti boljševiški Rusiji.

Staroukrajinci za Rusijo.

LVOV, 26. dec. Rusom priljazna struja med Ukrajinci se zelo živahno giblje. Ukrajinska oblast gibanje zatira z nasiljem in kontribucijami. Staroukrajinci v okoljih Grybov in Novi Sandec so imeli te dni shod, na katerem so se izrekli za zedinjenje z Rusijo.

Nemške narodne straže na Češkem razpuščene.

DUNAJ, 25. dec. Češko-nemška vlada je predlagala dunajskemu državnemu uradu za vojne zadeve, naj se takozvane narodne straže na nemškem Češkem razpuste, ker je baje češka vlada v Pragi onemogočila nemško-češki vladi, skrbeti za mir in red na Češkem. Stvar je pa seveda ta, da je cela Češka že zasedena po čeških četah.

Deželna vlada za vzhodno Šlezijo.

TESIN, 26. dec. Rada Narodova je sklenila ustanoviti za vzhodni del Šlezije začasno deželno vlado, ki bo prevzela posle prejšnje avtonomne in državne uprave. Vlada bo začela posloovati s 1. januarjem 1919; njen sedež bo v Tešnu. Za deželnega glavarja je imenovan bivši državni in deželni poslanec in deželni odbornik dr. Michejda. Z ustanovitvijo nove deželne vlade in imenovanjem glavarja so v polni meri zadovoljni tudi Nemci.

V Nemčiji zapirajo tovarno.

MONAKOVO, 26. dec. Zaradi pomanjkanja premoga so na Bavarskem od 23. decembra do 1. januarja zaprli vse obrate, v katerih je zaposlenih več kot deset delavcev. Brezposelnim delavcem država izplača 90 odstotkov dosedanjih emezde.

Francoske izgube v vojni.

PARIZ, 27. dec. V poslanski zbornici je državni podtajnik Abrami tekem razprave o pokojninskem zakonu podal naslednjo sliko o francoskih izgubah: Skupno število mrtvih, ujetih in ranjenih znaša: 42.800 častnikov, 1.789.000 mož; pogrešanih: 3000 častnikov in 311.000 mož; živih ujetnikov: 8300 častnikov in 438.000 mož. Skupaj torej okoli 2.592.000 oseb.

Miljkov izgnan iz Francoske.

PARIZ, 26. dec. Bivši ruski minister, ki je pred kratkim dobil v Carigradu potne listine in se je mudil že nekaj dni v Parizu, je bil izgnan iz Francoske in prisiljen odpotovati v Švice.

Nemci v Berlinu.

CURIH, 26. dec. Iz Berlina se poroča: Med mornarji in vladjo se je dosegel sporazum, vsled česar se boji tiso ponovili več. Mornarji se, kakor so zahtevali, vrstijo v republikansko gardo in so se zavezali, da ne bodo več rovali proti vladi. Divizijski general Lequisa se umakne.

Češka i poljska opasnost.

BERLIN, 24. prosinca. Aspiracije Poljaka na dragocena nemačka področja na istoku tvorila su vrlo ozbiljan položaj naročito usled toga, kako javlja »Vorwärts«, što je vrlo blizu opasnost, koja će ugroziti nemački posed ugljenika u gornjoj Šleskoj, jer bi Poljaci mogli osvojiti ove ugljenike. U istočnoj Saskoj silno se propagira češka ideja medju tamošnjim slovenskim pučanstvom.

Bavarci traže plebiscit glede državne forme.

NAUEN, 26. prosinca. Centrumaški krugovi u Bavarskoj zahtevaju, da se pitanje republike ili monarhije odluči plebiscitom.

Uapšenje ravnatelja Kruppove tvornice.

BEOGRAD, 24. prosinca. Srpski ratni presbiro javlja: Radnički soveti u Essenu uapsili (aretirali) su 3 direktora Kruppovih tvornica. Medju njima nalazi se i Rosenberger, izumitelj poznate »Berte« (42 cm top).

Avstrijsko-nemške ladje na Španskom.

PARIZ, 27. dec. »Matine« zatrjuje, da je španska vlada voljna skleniti z zavezniški dogovor, v smislu katerega bi jim prepuščila uporabo 445.000 tonelat avstrijsko-nemških (?) — menda avstro-ogrskih in nemških (?) ladji, ki so internirane na Španskom.

Prince Hohenlohe umrl za kapjo.

DUNAJ, 25. dec. Bivši ministrski predsednik in tržaški namestnik prince Konrad Hohenlohe je umrl nenadoma, na lovu na Štajerskem. Zadel ga je kan.

Kako je v Belgradu.

Na ljudeh, ki so ostali v težkih časih v Belgradu, se vidijo sledovi fizičnega in duševnega trpljenja. Zlasti neke znane belgradske lepote so sedaj izginile. Zenskam, ki hodijo po ulicah sicer s prilojeno gracioznostjo, se spozna, da je bila prehrana slaba in da so obleke jako drage... Vkljub temu so tudi v predmestjih oblečene vseskozi skrbno. To treba čimbolj naglasiti, ker je v mestu med okupacijo ostal le, kdor ni mogel drugače, hoditi da ga je zatekla nevihta in ni bilo več časa. Trgovine so počasi odpirajo. Danes lahko kupiš že vse. Toda domačih trgovcev še ni dovolj, sedaj je

še precej Židov, ki so tu ostali. To so balkanski Seфардинi, bistveno različni od nemško-madžarskih Židov in so zelo srbsko-nacionalni. Napisi so skoraj brez izjeme že cirilski. Napise z latinico so namreč uvedli Avstrijci, ki so tudi mnogo ulic prekrstili ter sedaj Srbi odstranjujejo te sledove robstva... Kasneje, ko zbledijo ti neobjavljeni spomini, se bodo gotovo poprijeli tudi svetovne latinice poleg svoje nacionalne zgodovinske in druge pisave. Po knjigarnah ne dobiš mnogo izbere. Večino zalog so Nemci, Avstrijci in Madžari oplenili, kar jim je bilo po godu, odnesli, ostalo uničili, potrgali in požgali. Uničili so na ta barbarski način tudi vse zasebne knjižnice ter do zadnjega lončka oplenili muzej, dvor, vseučilišče itd. — Po trgovinah z obliko dobiš prav malo izbere, po cenah, ki so še višje nego pri nas, ker res ni blaga; isto velja za čevlje, dežnike, srajce. Vse drugo je pa bistveno ceneje nego v Zagrebu, najmanj za polovico, vendar pa včasih kaj dražje nego v Ljubljani. Meso n. pr. stane 7 dinarjev, t. j. 14 K, vino 10 K, drva meter 100 K. Galošje, ki jih pri nas že več let nismo videli, so se tu zopet prikazale iz skrivališč in stanejo 50—60 K. Dobiva se precej dobra črna kava, nekaj je menda tudi prave vmes, skodelica za dinar, ponekod pa samo polovico tega, 1 K. Valuta je, kakor razvidno, 1 dinar = 2 kroni. Izgleda, da bo krona še bolj padla. Dinar je danes najbolje fundiran denar. Srbska državna banka ima vse svoje emisije bankovcev krite deloma z zlatom, deloma s francoskimi franki, tako da je dinar danes bolji v kurzu, nego sam frank. — Na trgu vidiš vse vrste zelenjave po umerjenih cenah v svobodni trgovini, mleka in jajc pa ni oziroma jih dobiš le po zagrebških cenah, ker pridejo »s preka«. Toda vse to odnada, čim zgrade Francozi prog in se s tem zopet priključijo cela Srbija prometu, in čim se prižene nazaj iz Madjarske odpeljani vojni plen oziroma živi nadomestek zani.

Po obedu in pod večer se napolnijo kavarne. Srbi sede mirno, razgovarjajo se sicer živahno, toda ne kriče in ne razgrajajo. Ob 11. uri je odredjena policijska ura. Dotlej te nihče ne nadleguje, toda ob tej uri brez usmiljenja ne dobiš ničesar več, pospravijo, ugasnejo in zaklenejo, ne da bi jih trebalo goniti s policajem. Ob 12. uri ugasnejo luči in v celim mestu ne vidiš več svetilnic. Ko sem od sej hodil uro daleč v svoje stanovanje, moral sem svetilni z vžigalicami. Ne slišiš niti koraka. Straže stoje nepremično kje ob zidu. Greš, in naenkrat te iz moči pozove oster: »Ko ide?« Legitimiraš se in slišiš: »Hodi!« ter jo odkuriš v posteljo. Vprašaš ali je kaj napadov, tatvin, sploh nesigurnosti: »Toga nema.«

Po dnevu se precej rano razvije promet. Ob 8. zjutraj te zbude klici raznašalcev novin. Izhajala sta izpoddetka dva lista »Pravda« in »Beogradske novosti«. Sedaj se je pojavila zopet tudi »Samouprava«. Novine doslej niso še na višku in se ne morejo še primerjati prejšnjim, — razumljivo. Kajti ni še dovoljno urednikov, ni še dovolj papirja, prostorov itd.; n. pr.: »Pravda« izhaja danes na prosolnem, jutri na rjavem papirju, redakcija, stavci in tiskarna so vsi skupaj v eni sobi, itd. Vsako jutro kličejo dečki: »Prav-daaa!...« »Novosti!...« »Samo-upravaaa!...« in prodajajo list po 20 dinarskih par, to je po 40 vinarjev. Koliko mezde dobe dečki za ta posel, mi ni znano, ali zaslužijo si s tem kruh, kakor si ga drugi služijo s tem, da v pristanu čakajo na ladje in nosijo potnikom prtljago na hrbtih, v mladih letih skrivljenih pod težo skrbi za kruh in golo življenje: Samo v Belem gradu je 8000, bori in reci osem tisoč takih dečkov in deklic, ki nimajo ne očeta, ne matere, ker so jim te očete in matere brez sodbe obesili, ustrelili ali do smrti držali v lečah Nemci, Avstrijci in Madžari. Osem tisoč otrok, ki jim je roka zločinca odvzela starše in jih vrgla na cesto, kakor mlade ptiče. Ali se more izmeriti mera gorja, reka solz, gora trpljenja, ki je izražena v tej strahotni številki?

Klic od Rabe!

Oj Lendava, matka naša ljuba! Ne teči več tako žalostno-počasi skozi naše slovenske krajine! Ali še ne veš, da so se v tvoji deželi vzbudili grobovi narodnih mrtičev? Da, mrtvi so vstali, porajajo se je novo narodno življenje. Prej so bili tvoji sinovi narodno mrtvi. Toda niso bili v resnici mrtvi. Spali so le, kakor je spal kralj Matjaž s svojimi junaki. Kralj Matjaž se je vzbudil, zarožil s svojo sabljo, in skočili so pokonci njegovi zvesti.

Res je, Lendava, žalostna je bila usoda tvojih otrok. V 9. in 10. stoletju so živel od Dunaja proti jugu do Save panonski Slovenci. Svobodni so bili, svoje lastne kneze so imeli, Pribinjo in Kocelja. Nemila usoda zgodovine nas je tlačila stoletja in stoletja. Del panonskih Slovencev je prišel pod Štajersko, kjer so jih potuljevali Nemci in Madžari ter žrli naše meso in pili našo kri. Naše število se je krčilo in krčilo, naš narodni sovrag se nam je smejal in krohotal. Spravil nas je tako globoko, da naš človek ni več vedel, da je Slovenec. Ako bi kdo našega človeka pred nedavnim vprašal, ali je Slovenec ali Madžar, bi ne vedel odgovoriti.

Kako naj bi se tudi nahajala narodna zavednost pri našem ljudstvu, ko so pa Madžari delali na to, da so jo zatrli. Nobena sola ni bila slovenska, niti najmanjša ljudska sola ne. Noben izobraženi človek, razen duhovnikov, ni govoril slovenski. Madžarska je bila sodnja, pošta, sploh vsi uradi. Vse javne službe, razen duhovniških, so imeli Madžari ali Madžaroni. Slovenski jezik je veljal za nekulturen, madžarski pa kot gosposki, kot najlepši jezik na svetu. Kdo se še potem zaveda svoje slovenske narodnosti?

Samo beseda božja nam je ostala pravična. V naših cerkvah smo imeli slovensko službo božjo. Imeli smo za dušne pastirje Madžare, ki niso znali slovenski, a za prižnico so si oskrbeli prestavo. Madžari so storili vse, da bi mi ostali ločeni od svojih štajerskih bratov. Od Radgone pa do Murskega Središča ni niti enega mostu čez Muro. Samo slabi zasebni brodovi so nas mogli prevažati, ki so pa ob vsakem večjem deževju nepristopni, ker ni niti ene nadelane ceste do broda. Še manj pa je bila kaka železnica do štajerskih bratov. Kakor s kitajskim zidom so nas hoteli obdati Madžari, da bi ne videli v svet.

Pa ni se jim posrečilo. Naši ljudje so radi hodili na Štajersko, kjer so videli svoje brate, slišali njih lepo petje in gladko slovensko govorico, ki so jo razumeli. Kupovali smo si štajerske molitvenike in cerkvene pesmarice. Naročevali smo si i knjige Družbe sv. Mohorja.

To je bilo naše narodno življenje. Majhna iskrica, ki bi lahko vsak čas ugasnila. Pa začeli so naši duhovniki izdajati v našem jeziku Keledar Srca Jezusovega in Marifin list. Pred petimi leti so začeli celo izdajati tednik »Novine«. In naši ljudje so gledali in se čudili, da je mogoče pisati tudi v naši slovensčini časnik. Zdelo se jim je to nekaj neverjetnega. Dasi je skromen ta tednik, so imeli ljudje vendar tako veliko veselje z njim, da je število naročnikov poskočilo na 6000, število, ki je v naših razmerah izredno veliko. Saj ljudje niso znali čitati slovenski, ker so se v soli učili le madžarski pravopis. Ko so se ljudje že nekoliko privadili čitanju, pa so »Novine« sprejele slovenski pravopis.

Taki smo bili do jugoslovanske deklaracije. O tej seveda naši listi niso smeli veliko pisati, navduševati se zanje še manj. Le redki, ki so imeli še obče slovenske časnike, so začeli gojiti tiho nado, da je tudi za nas napočila ura rešitve. Toda sosed sosedu si tega še ne bi upal govoriti. Ko bi prišel k nam za Jugoslavijsko agitracijo, bi hodil kakor ob grobovih, ki ne čujejo, kaj jim govoriš. Gorje mu, kdor bi si to drznil. Madžarska vlada bi ga izpremenila v soltni prah. Kljub temu se je širila ideja, zlasti po vojaki, ki so izkusili svet. Da, naši vojaki! Vojska jih je napravila narodne. Videli so, kako jim je njihova slovensčina po vsem svetu dobro služila, dočim madžarsčine ni govoril živ krst, razen rojenih Madžarov. Spoznali so, kako malo velja madžarsčina. Izvedeli so pa v vojni tudi o težnjah drugih narodov ter o zahtevah svojih bratov Slovencev, ki so se navduševali za Jugoslavijsko. Vendar se je doma govorilo o tem le med štirimi stenami. Na zunan se ni smelo pokazati. Da bi podpisovali deklaracijo, kakor so delali to drugi Slovenci, o tem še misliti ni bilo.

In vendar se je zgodil čudež. Teden dni pozneje, ko je Avstro-Ogrska ponudila roko za mir na podlagi Wilsonovih zahtev, so začeli ljudje govoriti: »Kralj je dovolil vsakemu narodu svoje pravice. Madžarov bo samo kakšna 8 milijonov v eni državi; vsi drugi narodi napravijo svoje države. Mi Slovenci pridemo s štajerskimi Slovenci skupaj v jugoslovansko državo.« In če je še kateri možakar dvomil o tem, mu je rekel sosed: »Veš, pa je tudi naš Ivan tako rekel, ki je prišel na dopust!«

Narodna zavednost se je vzbudila iz skoro tisočletnega spanja. Misel o Jugoslaviji je našla tudi pri nas rodovitna tla. Toda naš narod na Ogrskem je brez vsake organizacije, brez vsake narodne izobrazbe. Zato ne more za uveljavljenje jugoslovanskega načela veliko storiti. Če bi tudi začel, bi ga še močnejši Madžar nadkrilil in še v zadnjem hipu poskusil, da mu stopi na tilnik in ga zatre na večno smrt.

Zato se obračamo na Vas, bratje onkraj Mure. Ne pozabite nas, svojih bratov med Rabo in Muro. Nekdaj in zopet se ob avstrijskem manifestu so je govorilo o Jugoslaviji do Drave. Naši ožji bratje, panonski Slovenci na Štajerskem (ali Prekli), so spravili javnost do tega, da se govori o Jugoslaviji do Mure. Toda mi prekmurški Slovenci stanujemo onkraj Mure, od Ljutomerja ob štajerski meji navzgor do Rabe. Ob Rabi stoji naša močna trdnjava Rabska Slovenja vas (Rabatofalu) pri Sv. Gothardu. Jugoslavija sega torej do Rabe. Ne zabite rokaj, tega naglaševati. Nas je na Ogrskem okoli 100.000 Slovencev. Nas ne smete žrtvovati, če smo tudi, pa ne po lastni, ampak tuji krivdi, majhen in najmanj zaveden del jugoslovanskega naroda. Naobračam na brate konec Sevečenkove pesmi »Do mrtvih in živih in še ne rojenih rojakov molih«:

Objemite, bratje molji,
najmanjšega brata,
naj se mati še nasmehne,
zaplakana mati!
Blagoslovite svojo deco
s trdimi rokami
in omilno poljubite
s prostimi ustnami!
In pozabi se sramotna
davna zgodovina,
oživi spet dobra slava
naše pokrajine,
in svit jasni, nevečerni
tiho spet zasveti...
Prosim vas, rotim vas, bratje,
dajte se objeti!

Iz jugoslovanskega sveta.

Minister dr. Korošec se je na sveti večer v spremstvu dr. Cankarja vrnil v Ljubljano.

Ratal sud Utorak se obržavala parnica protiv bulskog kočijasa, Peppino Grassija iz Poggio Mirtello kod Rima, 59 godina starog, optuženog s veleizdaje, što je kao gradjanin kraljevine Italije bio u vojničkoj službi Avstrije te uhodario (vohumil). Sud ga je odsudio na doživotnu tamnicu, daviši mu rok od 24 sata, da uloži utok kod vrhovnog ratnog i pomorskog suda.

Ivan Cankar — najveći jugoslovanski pisatelj. »Mi se klanjamo onemu delu troimenskega naroda SHS« piše eden najuglednejših jugoslovanskih listov, »ki nam je dal poleg največjih pesnikov, kakor je Prešeren in tudi moderni Zupancič, dosedaj tudi največjega jugoslovanskega pisatelja vseh dob. — Ivana Cankarja!« Da, ta mali narod slovenski, ki je pod tujim jarmom in uklenjen v verige stoletja trpel, se je kljub vsemu zatiranju povzpela na neverjetno visoko stopnjo kulture med Jugoslavnimi in Slovani sploh. Pa se tega tudi vedno zavedamo?

Imenovanja v železniški službi. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani so bili, kakor že javljeno, imenovani: nadzornik Rajko Golob za ravnatelja, sv. mlk Maks Klodič za ravnateljevega namestnika za tehnično stroko in nadzornik Ivan Batagelj za ravnateljevega namestnika za administrativno stroko. Za načelnike posameznih oddelkov se imenujejo: v I. oddelku: komisar dr. Franjo Bončina, v II. oddelku: komisar Josip Petrič, v III. oddelku: svetnik ing. Izidor Herzog; njegovim namestnikom se imenuje nadkomisar ing. Rudolf Kavčič, v IV. oddelku: nadkomisar ing. Franjo Haken, v V. oddelku: nadrevident Srečko Benedek; načelnikom vozovnega vodstva se imenuje nadrevident Ivan Kelec, v VI. oddelku: nadzornik Josip Hočevar, v VII. oddelku: nadrevident Josip Šmuc, v VIII. oddelku: revident Herman Boltar; njegovim namestnikom se imenuje pristav Milan Cvetnič. — Vsi ti uradniki se imenujejo definitivno, samo oba ravnateljeva namestnika se imenujeta provizorično. V slučaju, da poverjeništvu za promet preneha obsto-

fati vsled izpremembe ustave, ostane ta urad z imenovanimi uradniki kot višje prometno ravateljstvo.

Vsi aktivni zdravniki nekdanje avstro-ogrške mornarice, jugoslovanskega državljanstva, naj nemudoma javijo svoj naslov poverjenstvu za mornarico: Zagreb, Gajeva ulica št. 30. Obenem se opozarjajo, da tam preloži tudi svoje pristojbine.

Kdo je oproščen vojaške službe v področju ljubljanske vlade? Dopolnilno razglasilo, s katerim se pozivljajo letniki 1895-1899 v aktivno vojaško službovanje, se odreja, da se iz javnih ozirov oprosti vojaške službe železniško, poštno in brzojavno osebje in pa v rudnikih zaposleni rudarji. Vsem tem osebom se ni treba osebno zglasiti pri vojnodopolnilnih poveljstvih ob določenem terminu; pač pa jih morajo nadrejeni uradi, oziroma podjetja do tega časa pisмено in imenomna prijaviti v svrhu razvidnosti vojnodopolnilnemu poveljstvu.

Jugoslovanska gasilska zveza. V nedeljo, dne 15. dec. 1918, sta imeli »Slovenska deželna zveza prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem« in pa »Kranjska deželna gasilna zveza« skupno sejo, na kateri se je sklepalo o združitvi vseh gasilcev v Sloveniji. Zastopane ste bili obe zvezi spodajštajerskih gasilnih društev. Na tej važni seji se je sklenilo, da se ustanovi skupna »Jugoslovanska gasilna zveza Ljubljana« za vse pokrajine, kjer bivajo Slovenci. Izvoljen je bil pripravljajni odbor, ki bo pripravil vse potrebno za to reorganizacijo. Kot predsednik je bil enoglasno določen starosta slovenske gasilske zveze magistratni ravnatelj Fran Barle.

Poziv vsem slovenskim južnoželezničarjem. Da se ugotovi škoda, ki smo jo utrpeli slovenski, oziroma jugoslovanski južnoželezničarji, ki smo bili tekom vojne na pritisk prejšnjih političnih in vojaških oblasti ali pa samolastno od ravnateljstva južne železnice preganjani, predstavljani, konfinirani in k vojakom poklicani, prosim in pozivam vse tovariše brez razlike kategorij in političnega prepričanja, da nemudoma zberajo vse tozadevne odloke, popišejo vsa preganjanja, prilože račun o vseh prikrajskih in škodi in pošljejo na moj naslov. Že enoten nastop bo imel uspeh. Zadeva je jako nujna, da jo še o pravem času spravimo na razgovor pri skupnem odseku na Dunaju in ako potrebno, tudi potom jugoslovanskih delegatov na mirovno konferenco in pred francoski upravni svet južne železnice. Tovariški pozdrav. — Ivan Deržič, revident juž. žel. in predsednik »Zveze jugoslovanskih železničarjev«. (Obratno nadzorstvo južne železnice v Ljubljani.)

Ratne štete (vojna škoda) u državi SHS. Bosanska je vlada na telegram srpskog poslanika u Parizu odgovorila, da su narodne vlade u Zagrebu, Ljubljani i Splitu upozorene, da iznesu zahteve o ratnim štetama pred zajedničku vladu SHS, čim ova bude imenovana.

Uspostava muslimanskega kulturno-prosvjetnoga društva »GAJRET« u Sarajevu. Odmah na početku svetovskog rata, raspustila je bivša avstro-ugarska uprava u Bosni kulturno-prosvjetnu ustanovu bos.-herc. muslimana »Gajret« u Sarajevu, jer je »delovanje Gajreta postalo opasnim, po red i javnu sigurnost«. — Razpustom »Gajreta« nanela je bivša bos. vlada, muslimanima neprocenljivu štetu, u njihovom kulturnom napredovanju i prosvetivanju. Našem narodu neprijateljska bos.-herc. »zemaljska« vlada nije mogla mirno gledati, kako se po »Gajretu« potpomagani muslimani na srednjim i visokim školama osećaju i priznavaju Srbima ili Hrvatima. Sada će medjutim »Gajret« opet uskrsnuti, da pod novim prilikama nastavi svoje važno i blagotvorno delovanje oko kulturnog i prosvetnoga podizanja muslimanskog dela našega naroda u Bosni i Hercegovini. Uskoro bi se imala sazvati glavna skupština društva, radi izbora upravnog odbora. »Gajret« će sada moći još i da poveća i proširi svoje delovanje, jer će raspolagati znatno većim sredstvima nego pre rata. — Imovina »Gajreta« iznosila je okruglo svotu od 150.000 K — pre rata. Medjutim je na sednici glavnoga odbora Narodnoga Veća SHS za Bosnu i Hercegovinu, koja se obdržavala u Sarajevu na 9. o. m., stvoreno zaključak, da se trima kulturnim narodnim ustanovama u zemlji »Prosveti«, »Napredku« i »Gajretu« votira svota od jednoga milijuna kruna. Od toga bi »Gajret« dobio za svoje svrhe oko 330.000 K. Te priračuna li se ovoj svoti prvnašnja imovina društva, to bi »Gajret« sada raspolagao fondom od pol milijuna kruna. — Kako doznajemo, nova bi uprava »Gajreta« imala ujedno da ponovno pokrene popularno književno-prosvetni list »Gajret«, koji bi ujedno bio glasilo društva.

Slovensko gledališče v Trstu

Danes, v nedeljo, 29. t. m., ob treh popoldne:

»ZEMLJA«. Petič. Komedija v treh dejanjih.

Ob pol 8 zvečer: »V LJUBLJANO JO DAJMO!« Veseloigra v treh dejanjih.

V četrtek, 2. januarja ob pol 8 zvečer: »VRAŽJA MISEL«. Burka v 4 dejanjih.

Predprodaja vstopnice ves dan, za četrtek, dne 2. januarja vsak dan med 9—12 in 3—6 pri gledališki blagajni.

iz italijanskih listov.

Minister Bissolati odstopil. Bissolatijevo glasilo »Il Giornale del Popolo« od 28. t. m. poroča: Prejeli smo vest o odstopu ministra Bissolati. Vprašali smo za informacije pri neposrednem viru, in vest se je nam potrdila. Mislimo, da so se razlogi za to odločitev č. (častivredni-onorevole) Bissolati sporočili ministrskemu predsedniku. Moremo pa zatrjevati, da ta odstop ni eden onih občajnih, kakor ob vsaki preosnovni krizi ministri dajejo na razpolago svoje listnice načelniku vlade. Gre nasprotno za prav in resničen političen čin, ker č. Bissolati izstopa iz vlade zaradi temeljnega nesporazumnostvanja, ki se je kazalo vedno neodpravičljivo glede načina pojmovanja mednarodnih mirovnih vprašanj. In kdor pozna mišljenje č. Bissolati o tem načelnem vprašanju, ki more biti nepreračunljive važnosti za bodočnost človečanstva v splošnem, in v posebnem pa za koristi italijanskega naroda, presoja ne s širokega in dolgekesežnega vidika, pač lahko pojmuje pomen tega čina. Č. Bissolati pač misli — in to je tudi zatiral davni nekako — da zmagati ne sme samo vrtni domovini doslej po tujem gospostvu nasilno prisvojenih pokrajin in meja, ki se dajo braniti proti vsakemu položku iznenadenja; temveč da mora zaimčiti narodom temelje organiziranega medsebojnega življenja, ki morejo preprečiti ponovitev vojne, iztrebljajoč vzroke, pospeševalce, sredstva; torej zvezo narodov, svoboda morja in sporazum za odpravo oboževanja, omogočeno po padcu obeh militarističnih in reakcionarnih držav, da se morajo ustvariti temelji miru, na katerih se more trdno zgraditi pravična rešitev vseh podrobnih vprašanj. Italija bi morala vsled svojih tradicij in poljudnih vzrokov svojeza volevanja z vnuem podporati Wilsonovo delovanje za zmago teh zahtev, nasproti trdovratnemu pojmovanju zastarelega diplomatskega umejivanja, nesposobnega za umevanje res novih časov, nasproti imperialističnim zahtevam mladih ali porajajočih se narodov, ki se vsled zmage opelajo v svobodnem življenju. Vsakdo spoznava, kako stališče bi Italija zavzela na ta način na kongresu evropskih vlad, kakšen moralni povzdig bi dosegla pri vseh narodih, in v kakšni luči bi splošno zasijale njene uravničene zahteve. Mi vemo, da je zato hotel č. Bissolati, da naj Italija vstopi v vojno, da je zato sodeloval v vojni vladi, kamor je bil poklican iz političnih razlogov kot predstavitelj svoje politične struje, ne pa za tehniško poslovanje novega ministrstva za pokojnine in vojaške priskrbe. Moremo umevati, da iz istih razlogov izstopa iz vlade. Č. Bissolati je, kot Italijan, z Wilsonom, kajti po Wilsonovem programu se morejo bolje kot po vsakem drugem uveljaviti, proti vsakomur, tudi nasproti nebrzdanim jugoslovanskim zahtevam, pravični umstveni razlogi Italije in varovati v bodočnosti njene koristi, med narodi, izenačenimi v vzajemnih pravicah in dolžnostih, za delotvorni človečanski mir. — Malo bi bilo pripomniti tem izjavam, kajti vse se da izraziti s kratkimi besedami: škoda, da mož takih nazorov izstopa iz italijanske vlade!

Geografija in italijanski žurnalisti so si bili pač vedno v laseh, in celo sedaj, ko je vojna drugje v najzakotnejši vasi pretvorila najskromnejše kmetiče v pravcate zemeljske učeniake, vam rimski »Il Tempo«, torej menda vendar resen list, v svoji večerajšnji (28. t. m.) številki objavlja naslednjo brzojavko: »Le occupazioni italiane in Dalmazia (I) per raggiungere la linea dell'armistizio. (Italijanske zasedbe v Dalmaciji v svrhu dosege premirne črte). Trst, 26. ponedi. List »Jugoslavija« javlja, da Italijanske čete napredujejo severno Logatca in so zasedle trg Sapiano, 8 km vzhodno premirne demarkacijske črte. Pojasnjujemo tržaškemu poročevalcu omenjenega rimskega lista, da je Logatec slučajno na Kranjskem, Sapiano pa okoli 50 km zračne črte južno Logatca v Istri in sicer najmanj 15 km zapadno, torej znotraj demarkacijske črte. V ostalem pa »Jugoslavija« ni nikdar poročala gornje tržaške izmišljotine. Menda bi ne škodovalo rimskim žurnalistom, če bi si kupili zemljevid zasedenega ozemlja.

Živila Aprozivacijske komisije

za teden od 30. dec. do 4. jan.

KRUH: normalni odmerek 30 dkg za delavce pri težkih delih 15 dkg več. TESTENINE: četrt kg testenin po K 2'16 kg. — ENOTNA MOKA: pol kg enotne moke po K 1'28 kg. — GRAH: četrt kg graha po K 7'20 kg. — Grah se mora 24 ur namakati v vodi in osoljen kuhati tri četrt ure. — FIZOL: pol kg fizola po K 4'32 kg. — KAVA: 15 dkg sirove kave po K 30'— kg. — RIZ: četrt kg riža po K 1'92 kg. — SIR: 10 dkg sira po K 15'40 kg. — SLADKOR: 15 dkg sladkorja po K 8'40 kg. — MAST: 14 dkg masti po K 16'— kg. Za nakup masti se razdele normalne male izkaznice št. 63 (za 14 dkg) in dodatne izkaznice št. 102 (za 3 dkg). Masti se bo prodajala od ponedeljka 30. dec. do ponedeljka 6. januarja. Pri nakupu masti ni dodatno izkaznico št. 102 je treba predložiti izkaznico za nakup kruha. Male izkaznice št. 22 za nakup olja so veljavne do vsrgetega ponedeljka, 30. t. m. in dodatne izkaznice št. 101 tudi. — CIKORIJA: eno osminko kg cikorije po K 9'00 kg. — SOL: eno osminko kg soli po 28 vin kg. — FIS: eno osminko l kisa po 64 vin. liter. — JEZIK: po K 44'— kg. — LOSOS: po 10 K škatlja pol kg. — TUNINA V OLJU: 5 dkg na odmerek (najmanj 10 dkg, največ 30 dkg) tunine v olju po K 34'— kg. — IZKAZNICE ZA GOVEDINO. Ta den se razdele izkaznice št. 69. — KONDENZIRANO MLEKO: Kondenzirano mleko po K 7'80 škatlja, za otroke 2, za starce in bolnike 1 škatlja. Presušene se št. III. rumene izkaznice (za otroke), veljavne za mesec december in št. V. sive izkaznice (za starce in bolnike) veljavne za mesec december. — V RIBIH TRZNICI: Nadajevala se bo prodaja namočene polenovke po K 8'— kg. Poleg tega se bodo prodajale tudi nasoljene sardele. Cene se naznaniho pozneje. — KISLO ZELJE: Pri vseh prodajalcih svinihne se dobiva kislo zelje po K 1'20 kg. — KUHINJE IN UBOŽNICE: Lastniki izkaznic za javne kuhinje in ubožnice dobe: cikorijo, sol, kavo, kis in sladkor.

Zmrznjena govedina.

Prihodnja prodaja zmrznjene govedine se bo vršila za imovite in neimovite stole proti izročitvi malih izkaznic št. 67 in sicer v torek, 31. decembra, in v sredo, 1. januarja. Mesarji se pozivljajo, da se danes, v nedeljo, zglašje v skladišču ul. Torlo 10 v svrhu dobave mesa.

Domače vesti.

Kako naj izhajamo? Tako se mora naša uprava prapraševati danzadnem, ko vidi, da postajajo razmere za naš list vedno neznosnejše. Zaradi pomanjkanja papirja ni mogoče tiskati lista v tako visoki nakladi, da bi se list izplačeval z razprodajo, a dogaja se nam redno, tudi danzadnem, da prihajajo v upravo naročniki osebno ali pa nam sporočajo pisмено, da ne prejemajo naročenega lista, dasiravno se jim list redno pošilja. Seveda potem odpovedujejo list. V nekatere kraje se je pošiljal list celo tedne, in smo šele po dolgem času izvedeli, da ga dotični razprodajalci sploh niso dobili, ali pa da jim je bila razprodaja prepovedana, kakor se je zgodilo v Gorici in Pazinu. Posebno značilen pa je dogodek, ki smo ga ugotovili včeraj. Prejeli smo priporočeno pismo iz Zatreba, v katerem neka tamošnja banka naroča oglas, ki bi bil pomenjal za list najmanj 1200 K dohodka. Pismo je bilo oddano na pošto 5. novembra, prejeli smo je pa včeraj, 27. decembra, isti dan, ko je že pretekel zadnji rok za objavo. List je tako izgubil 1200 K. V takih razmerah naj potem list izhaja! Kako, v resnici ne vemo!

Prodaja užigalic. Finančno nadzorništvu naznanja, da se bodo danes, 29. t. m., in jutri, 30. t. m., prodajale v vseh tobakarnah v mestu in v spodnji okolici užigalice italijanskega monopola. Vsak kupec dobi samo po dve škatlici.

Silvestrov večer priredi telovadno društvo »Sokol« v torek, 31. decembra t. l., v veliki dvorani »Narodnega doma« v Trstu. Na sporedu je petje, samospevi, godba, burka in enem dejanju, deklamacija itd. — Točila se bo izborna kapljica in prodajala mrzla ledila. — Vstopnina za osebo 2 kroni. Lože so na razpolago po 20 kron pri gledališki blagajni. — Ker gre za odlično narodno svrhu in glede na to, da se »Sokol« nahaja vsled skoraj petletnih izrednih razmer v slabih gmotnih razmerah, se radodarnosti ne stavi meje. — Kozarec naj si vsakdo prinese s seboj, ker jih na veselilnem prostoru ne bo na razpolago.

Iz Riemana. Veselico in ples priredi za Silvestrov večer bralno in pevsko društvo »Slavec« v Riemanjih. Začetek točno ob 8 zvečer. — Isto se ponovi na dan novega leta; začetek ob 4¼ popoldne.

Zveza Marijin dom ponovi danes, v nedeljo, 29. t. m., v svojih prostorih v ul. Risorta št. 3 igrokaz »Goslarico naše ljube Gospe«. Začetek točno ob 5 popoldne.

Češko Budlevička Restavracija (Bosakova uzorna češka gostilna v Trstu) se nahaja v ul. G. Galatti (zraven glavne pošte). Slovenska postrežba in slov. ledilni listi.

ŽIVNOSTENSKA BANKA
PODRUŽNICA V TRSTU
Ulica Ponterosso vogal ul. Maria Teresa. - Lastna palača.
Dejalna glavnica K 120.000.000. - Rez. zaklad K 41.500.000
Izvršujo hranilno vsa bančne in menjalniške transakcije.
Uradne ure od 9—1 pop.

MALI OGLASI

- Išče se mebirano stanovanje (2-3 sobe s kuhinjo) za stranko brez otrok. Ponudbe za info. odd. Edinosti pod »Prošec«. 3171
- Več litrov dobrega mleka imam na razpolago ovesno. Pošljim tudi na com. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 3173 b
- Kiščen 3 stanovanji, blizu Narodnega doma pri Sv. Ivanu, ljud na proda za 14.000 K. — Naslov pove ins. odd. Edinosti. 3173 b
- Milavir iz prvotne dunajske lovarne se proda po nizki cenil. Ulica Solitaria 26, IV. Canal. 3177
- Veliteli v pokou bi poučeval otroke v mestu ali v Sv. Ivanu. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 3174
- Milavir kratak, »Mignon«, dunajski, dober, se proda za 300 kron. Ul. Foscolo 16, V. G. breusich. 3170
- Šiva ni stroj Singer se proda za 120 kron. Ul. Fondaria 5, pritičje. 3175
- Učiteljica za citre poučuje v slovenskem, nemškem in laškem jeziku. Adele Delaja. Via Romagna 26, pritičje. 3170
- Popolino pohištvo zakonske sobe se proda. Ul. Donato Brancante 4, vratar. 3172
- Profajalica za tobakarno in lito. Oglasi se je od 3—4 v ul. Tor B. Piero 4, III. Geržina. 3176
- Proda se lepa kuhinja, lakirana Ul. Molin a vento 7, Cosovel. 3177
- Zamenja se moka za krompir ali fižol. Ul. Carpison 9, I. n. vr. 5. 3169
- Knjige slovenske, romane in povesti z z. kupim, plačam po prvotnih cenah. Naslov v lsa. odd. Edinosti. 3107
- Milovina francoskega mojstra leta 1722, se proda. Cena 6000 K. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 3161
- »Prosofinn« (mlečni kreosolov sirup) najbolji pripomoček proti kroničnim, katarnim in boleznim dihalnih organov. Izdaje lekarna Codermatz, Trst, ul. Rborgo 17. D 7
- Zdravljenje krvi z Rod Lelece teure (strup koncentriranega Salsapariglia vulgo ekstrakt). Najbolji in najuspešnejši pripomoček za čiščenje krvi. Lekarna Codermatz, ul. Rborgo 17. 1301
- Učiteljica, diplomirana, učil francoski odrasle in začetnike za 12 K mesečno. Acquafotto 33, IV. levo. 2600
- Fotograf Anton Jerkič posluje v svojem ateljeju v Trstu Via delle Poste št. 10. 40
- Andrej Purič (kovač) Trst, ul. Medla, proda več vsakovrstnih štedilnikov in drugih potrebščin, ter izvršuje vsako popraviljanje na svoje stroške. 2721
- Štedilniki, novi, veliki in majhni, pohištva ul. Giosue Carducci št. (Torrente) Visnovitz.
- Kupujem pohištvo, pon in posame. Campo Belvedere I, F
- Urur sprejema po vseh stro cenah. Barriera ve Pavle V.
- Vreče kupuj grand.
- Pri predvoti vi v Neputila denar najditel na 21, IV. Musch.
- Hiša z z. je t
- Iščem al h. ima potrplje dogovoru. N. Edinosti.

Slovenska štoviija Iščem al h. ima potrplje dogovoru. N. Edinosti.

ZAHVALA.

Podpisane izrekajo tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem, ki so nas na katerikoli način tešili o priliki prebridke izgube naše

ZORKE.

Prisrčna hvala darovalcem cvetja in vsem, ki so v tako mnogobrojnem številu spremili zemske ostanke nepozabne pokojnice k večnemu počitku.

Družine:

Kravosova, Vešnikova, Luznarjeva in Korenova.

ZAHVALA.

Za vse izkazano sočutje povodom smrti našega preljubega očeta in tasta, gosp.

Jakoba Žgur

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo pokojnika k večnemu počitku, izrekamo najsrčnejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem.

TRST, 29. decembra 1918.

Zalujooe družine:

Žgur-Višnjovic.

Naznanjam svojim cenjenim odjemalcem, da sem zopet odprl svojo dobroznano

žganjarno in slaščičarno

v Rocca-Molina a vento šte. 25
in da prodajam izvrstne likerje in slaščice.
ADOLF GOMBAČ.

Kdor hoče svoji soprogi, gospodnji ali nevesti pokloniti najlepše in najbolj praktično **novoletno darilo**, naj kupi

Gospodinjski koledar

ki je izšel včeraj v založni knjigarni
J. ŠTOKA, Trst, ulica Molino piccolo šte. 19.
Stane samo K 4.

V Ricmanjih

vsako nedeljo plesna zabava
v Narodnem domu.
Svira domača godba.

Gostilna

na ulici Commerciale šte. 3
je odprla.

Meni je z dobrim
dobrimi pri-
tizki.

se priporoča

IVAN LIMBEL

Dr. Mraček

zobozdravnik, Trst, Corso 24, I. n. Od 9 12 dop. in od 3 6 pop. Brezbolestno izdiranje zob, plombiranje in umetni zobje.

Dobroznanaurarna in zlatarna
A. POVH v Trstu
Trg stare mitice šte. 3.
Velika zaloga vsakovrstnih ur ter raznih zlatenin.

Zlatarnica G. PINO
v Trstu se nahaja na Korzu št. 15 (bivša zlatarnica G. Zercovitz & Figlio)
Velika izbira srebrnih in zlatih, ne uhanov, verižic itd.

Emilija Ceregato
Trst, Campo S. Giacomo 2.
Priporoča cenjen. občinstvu svojo trgovino pisarniških in šolskih potrebščin. Prodaja razglednic in igrač vseh vrst. Prodajajo se tudi molitveniki v slovenskem jeziku.

Zlatarna in urarna M. ZITRIN, Corso 47.

Sprejema popravila ur vsakega sistema. Cene zmerne. Kupujem in menjam zlato in srebro po najvišjih cenah.

Fotografski atelje DAGUERRE

Trst, Corso šte. 39, Trst. Razglednice v platina. Spodnja leteta: Slike v barvah, fotoschizzi, Gabinet, vidit, povečanja, reprodukcije vsa, ke vrste Elektr. razsvetljava.

PFAFF

Stroj za šivanje in vezanje pravi nemški vzorec.

Seldel & Neumann in Singer' Gast & Gasser.
Bogata zaloga vseh potrebščin. Mehanična delavnica za vsako popraviljanje.
Trst, ulica Campanile 19.
FRANCESCO BEDNAR
Trst, ulica Campanile 19.

Mermannillo Trocchi
Trst, ul. Herrera veeobin 8
ima veliko zalogo
— m trvaških predmetov. —
Venci iz porcelane in bis-
rov, vezani z medeno žico,
iz umetnih cvetlic s trakov
in patel. Slike na porcela-
nasti ploščah za prbno-
spomenke itd. itd.
Najnižje konkurenčne cene.

Novo pogrebno podjetje — Trst

Corso 47 (pri Trgu Piazza della Legna) Tel. 1402
Preskrbuje vsakovrstne pogrebe, prevoz mrtličev na vse kraje države. Zaloga in razprodaja mrtvaških predmetov, kras iz kovine in vsako vrste lesa v raznih oblikah, venci, sveče itd. po zmeranih cenah. Skladišča v lastnih prostorih via della Tesa 31. — Brzjavni Novo pogrebno podjetje — Trst.

AVGUST ŠTULAR

je zopet odprl svojo

— KROJAČNICO —

v ulici S. Francesco šte. 34, III.
Priporoča se cenj. naročnikom in slav. občinstvu.

Vsem našim gospod n'am je neobhodno potreben in koristen nad vse praktični

GOSPODINJSKI KOLEDAR

ki je pravkar izšel v založni knjigarni
J. ŠTOKA, Trst, ulica Molino piccolo 19.
Cena 4 K

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Trstu

Ulica Caserma št. 1. Uradne ure od 9-1.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vsake vrste, srečke, tuje zlate in papirnate novce in devize.

Daje predujme na vrednostne papirje in blago in izvršuje vse v bančno stroko spadajoče tranzakcije.

Vloge na knjižice obrestuje 4 % netto.
Vloge na tekoči in žiro-račun najbolj po dogovoru.

Zobozdravnik Dr. J. ČERMAR
v Trstu, ul. Giacchino Rossini 12 vogal ul. delle Poste
Izdiranje zobov brez bolečin. Plombiranje
Umetni zobje. Umetni zobje.

Priporočljive tvrdke.

ROKAVICE IN MODNE POTREBŠČINE.

It. Venier & Comp, Corso 14. Modne potrebšćine in izdelovanje rokavic. Čišćenje in popraviljanje rokavic. — Cene zmerne. Postrežba točna.

TRGOVINA JESTVIN.

Ivan Bidovec, Trst, ul. Campanile 13 (Trg Ponterosso). Ima v zalogi: čaj, paradižno konservo, ženi, kisle kumarce, kocke za juho, Konjak, vermouth, marsala, malinovec in več vrst mineralnih vod ter blago aprovizacijske komisije. 414

MEHANIČNA DELAVNICA.

Odlikovana Ilvarnica Osvaldella, Via Media 26. Izdelovanje in poprava strojev in motorjev. Proračunl.

KNJIGOVEZNICA.

Pietro Pippan, Trst, ulica Valdirivo 19. Artistična vezava. Zooni koledarji lastnega izdelka. Vpisniki (registri) posebnega sistema. 201

MAJOLIČNE PEČI IN ŠTEDILNIKI.

M. Zeppar, ul. S. Giovanni 6 in 12. Najboljša izdelovanja in najpopolnejša vrsta. Cene zmerne. 202

HOTEL CONTINENTAL

Trst, ul. San Nicolò št. 25 blizu Corsa). Prenočišće za vojake. Dvigalo. Cene zmerne. Postrežba točna. (190

PAPIR.

Velika zaloga papirja za ovitke, papirnatih vrećic lastne tovarne. Valčki raznih barv in velikosti. Cene zmerne. Gastone Dollinar, Trst, Via dei Gesi 16. 256

DAMSKA KROJAČNICA.

A. Rieger, Trst, ulica Commerciale 3. Izdeluje vsakovrstne obleke po angleškem in francoskem kroju, plesne obleke, obleke za poroke, bluze za gledališće itd. Cene zmerne. Postrežba točna. 337

Umetni zobje z in brez čeljusti, zlate — krone in obročki —

VILJEM TUSCHER, konc. zobotehnik

Trst, ulica Caserma šte. 13, II.

— Ordinira od 9 predpoldne do 6 zvečer. —

Umetno - Fotografski atelje

Trst, ulica del Rivo šte. 42 (pritišće) Trst
Izvršuje vsako fotografsko delo kakor tudi razgled. posnetke, notranost lokalov, porcelanaste plošče za vsakovrstne spomenike. Posebnost: Povečanje vsake fotografije. Radi udobnosti gosp. naročnikov sprejema naročbe in jih izvršuje na domu, event. tudi zunaj mesta po najzmernejših cenah.

Največje veselje slovenske žene je GOSPODINJSKI KOLEDAR

ki stane boro

štiri krone

dobi se edino-le v Štokovi knjigarni v Trstu ulica Molino piccolo 19.

Proda se večja množina

jabolčnika.

Cena nizka.

Pojasnila: **Hotel Ealkan, Trst.**

JADRANSKA BANKA

— TRST —

Via Cassa di Risparmio 5 - Via S. Nicolò 9.

Podružnice: Dunaj, Dubrovnik, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija, Split, Šibenik, Zadar. Ekspozitura: Kranj.

Obavlja vse v bančno stroko spada dajoče posle.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun

v lirah in kronah po najkulantnejših pogojih.

— Uradne ure blagajne od 9 do 13. —